



02.05.2023

Sın Genel M¼d¼r¼m¼z Hubuder KonuŒma Metni

Sayın dernek başkanları,

Sekt¼r¼n değerli temsilcileri,

Kıymetli misafirler,

Hububat Tedarikçileri Derneği tarafından geleneksel olarak d¼zenlenen değerlendirme toplantılarına bu yıl da nazik davetleri için Sayın BaŒkana ve ekibine huzurlarınızda teŒekk¼r ederek s¼zlerime baŒlamak isterim.

2023 yılı hasadına sayılı g¼nler kaldı. Hasat ¼ncesinde bir araya gelmek ve bir yol haritasında mutabık kalmak için bu toplantılar birer vesile.

Bug¼n d¼nya ve T¼rkiye’de hububat sekt¼r¼ndeki son durumu konuŒacaęız. Son birkaç sezondur olduğu gibi gerek d¼nyada gerekse ¼lkemizde hareketli bir sezon bizleri bekliyor.

Dünya Piyasaları

Dünyada bir bolluk sezonunu yaşıyoruz. Dünya fiyatlarında düşüş eğilimi devam ediyor. Piyasa fiyatları geçen yılın %30-35 kadar altında seyrediyor.

Yeni sezon için son yayınlanan tahminler buğday ve arpa üretiminde bir miktar düşüşe işaret etse de yüksek devir stokları ile birlikte değerlendirildiğinde bu düşüşleri gözardı etmek mümkün.

Son tahminlere göre 2023 dünya üretiminin;

- Buğdayda %2 düşüşle 787 milyon ton
- Arpada %4 düşüşle 147 milyon ton
- Mısırdada ise %5 artarak 1,2 milyar ton olması bekleniyor.

Bu süreçte uluslararası piyasaların yakından takip ettiği önemli konu başlıkları var. Bunlara da kısaca değinmek isterim.

- Bunlardan biri ülkemizin gayretleriyle hayata geçerek sezon boyunca dünya fiyatlarının aşırı yükselmesini önleyen ve Ukrayna'lı çiftçilerin ürünlerini pazarlamalarına olanak sağlayan tahıl koridorunun geleceği;
 - Bildiğiniz üzere 22 Temmuzdan bu yana yürürlükte olan anlaşma Kasım ve Mart aylarında olmak üzere 2 kez uzatılmıştı.
 - 18 Mayıs sonra devam edip etmeyeceği hususu yakından takip ediliyor.

-

- Tahıl koridorunun Türkiye'nin dünya nezdinde diplomatik bir başarı örneği olduğunu bir kez daha vurgulamak isterim.
- Bugüne kadar Ukrayna limanlarından yaklaşık 30 milyon ton tarım ve gıda ürününün çıkışı gerçekleşmiştir. Bu ürünlerin 3 milyon tonunun rotası Türkiye olmuştur.
- Bir diğer husus Doğu Avrupa ülkelerinde Ukrayna ürünlerinin ithalatına getirilen yasaklar. Romanya, Polonya, Macaristan gibi Doğu Avrupa ülkeleri Ukrayna ürünlerinin iç piyasalarını bozduğu yönünde açıklamalar yaparak ithalatı durdurmuşlardı. Yapılan müzakereler sonucu transit geçişlere izin veriliyor ancak bu hafta içinde AB komisyonu Bulgaristan, Macaristan, Polonya, Romanya ve Slovakya için Ukrayna'dan buğday, mısır, ayçiçeği tohumu ve kolza tohumu ithalatlarına 2 Mayıs-5 Haziran arasında yasak getirdi.
- Rusya'nın ihracat vergisi ve kota uygulamaları da devam ediyor. Buğdayda teorik olarak 275 \$/ton bir ihracat alt eşik fiyatı uygulandığını biliyoruz ancak uygulamada bu fiyatlar esneyebiliyor. Ukrayna buğday fiyatları ise bu rakamın oldukça altında kalıyor.

2023 Ekolojik Gelişim

- Geçen yıl Bakanlığımız ve TMO olarak uyguladığımız yerinde politikaların etkisini ülke genelinde buğday ekilişinde yaşanan artış [% 2-5 (özellikle makarnalık buğdayda)] ile görüyoruz.
- Yine sertifikalı tohum ve gübre kullanımında geçen yıla göre % 10 artış olduğunu görüyoruz. Tabii ki bunun kalite ve verime olumlu etkisi olacaktır.
- Kış aylarında kuraklık boyutuyla iyi olmayan bir kaç ay geçirdik. Çok şükür ki Mart ayından itibaren alınan yağışların etkisi, ekili alanlarda kendini göstermeye başladı.
- Mart ve Nisan aylarının yağışlı geçmesi hububat gelişimine olumlu yansıdı. Zira Mart ayında ülke genelinde son 27 yılın en yüksek seviyesine ulaşan yağışlar, tüm bölgelerde normallerin %20-80 üzerinde gerçekleşti.
- Ülkemiz buğday ekilişinin %36'sının yapıldığı İç Anadolu Bölgesi'nde son 63 yılın en yüksek düzeyde yağışı alınarak Mart ayında normaline göre %80 artış gerçekleşti.
- Nitekim Nisan ayında da yağışlar olumlu seyretti, ancak özellikle iç bölgelerde Mayıs ayı yağışlarının en az Nisan ayı kadar ürünün kalite ve rekoltesinde etkili olduğu unutulmamalıdır.

- Diğer yandan hububat üretimi açısından önemli olan Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Trakya yöresinde rekoltenin geçen yıla göre daha yüksek olacağını öngörüyoruz.

Sonuç itibariyle hasada kadar olan süreçte ekstrem olumsuz bir iklimsel durum yaşanmaz ise rekoltenin asgari geçen yıl seviyelerinde gerçekleşeceğini tahmin ediyoruz.

Un ve Yem Regülasyonu

Değerli katılımcılar,

Son 2 sezondur iştiğal alanımıza giren ürünlerdeki satış politikalarımızla ilgili genel bilgileri de paylaşmak isterim.

Malumunuz, un ve yem regülasyonu olarak iki önemli çalışma yürüttük.

2021 yılında şiddetli kuraklık deneyimi sonrasında temel gıda ürünlerinin maliyetlerinde hammaddeden kaynaklanan artışların önünü kesmek için başladığımız bu çalışmalar başarılı sonuçlar verdi.

Şüphesiz bu yolculukta bizlerle işbirliği içinde olan sektörümüzün de hakkını vermek isterim.

Geçen sezon un regülasyonu kapsamında 3,5 milyon ton ekmeklik buğday satışı gerçekleştirirken, 2022/23 sezonunda satış toplamımız 5,8 milyon tona ulaştı. Yani son iki sezonda toplam 9,3 milyon tonluk bir işlem hacmine ulaştık.

Sezon sonuna kadar ilave 1 milyon tonun üzerinde ekmeklik buğdayı satışı öngörüyoruz.

Yem regülasyonu kapsamında ise geçtiğimiz sezon 4 milyon ton, cari sezonda 2,5 milyon ton olmak üzere toplam 6,5 milyon ton hububat satışı gerçekleştirdik.

Mayıs ayı itibariyle yumurta, beyaz et, süt ineği besici ve yetiştiricilerimize yönelik 566 bin ton mısır da satışa açmış bulunuyoruz.

Öte yandan Mayıs ayında bulgur ve makarna sektörüne yönelik satışlarımıza da devam ediyoruz. (160 bin ton).

Ülke Stokları

Saygıdeğer katılımcılar,

Son birkaç sezon dünya genelinde kamu stoklarının ne kadar kıymetli olduğunu gördük.

Devlet stokları, bu piyasaların sigortasıdır. Tarımın doğası gereği, bu sektörün kamusal mekanizmaların müdahil olduğu bir yapı ile korunması ve kollanması kaçınılmazdır.

TMO'nun yürütmüş olduğu politikalar, serbest piyasanın işleyişini engellemek üzere değil bilakis istikrarlı bir piyasa ortamını büyük-küçük her ölçekten işletme için dengeye getirmek ve adil kılmak üzere şekillenmektedir.

Alım ve ithalat politikalarımız da bu kapsamda oluşmaktadır. Alım fiyatlarımız üreticimizin emeğinin hakkını teslim ederken, ithalat ve satış politikamız ülkemiz stoklarını korumak üzerine şekillenmektedir.

Üreticilerimizden yaptığımız alımların yanı sıra stoklarımızı takviye etmek üzere yaptığımız ithalatla birlikte yüksek devir stokları ile yeni sezona giriyoruz.

Hasada dair olumlu beklentilerle birlikte ülkemizde rahat bir sezon geçireceğimizi umuyoruz.

Dış Ticaret Tedbirleri

Değerli misafirler,

Yeni sezon yaklaşırken, ülkemiz iç piyasasını korumak üzere bir takım tedbirlerin alınması ihtiyacı hasıl oldu.

Bu kapsamda Tarım ve Orman Bakanlığımızın görüşleri dikkate alınarak Ticaret Bakanlığımızca, hububatta bir süredir sıfır olarak devam eden gümrük vergileri %130'a yükseldi.

Buğday, arpa ve mısır gibi ürünler ile mamullerinin (makarna, bulgur, irmik) serbest ihracatındaki kısıtlamalar da kaldırıldı.

TMO 2023 Hazırhkları

TMO olarak yurt içi ve yurt dıŐı piyasalarda yaşanan tüm geliŐmelerin farkındayız, yakından da takip ediyoruz.

Hepinizin hububat alım fiyatlarını merakla beklediğini biliyorum.

Konuyla ilgili Őu aŐamada TMO alım fiyatının, önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da üretici maliyetleri, yurt içi ve yurt dıŐı piyasa fiyatları ve geliŐmeleri ile kamuoyu beklentilerini karŐılayan bir fiyat olacağını söyleyebilirim.

TMO ailesi olarak 2023 hasat döneminde tüm senaryolar için hazırlıklarımızı tamamlamıŐ bulunuyoruz.

Buradan Őunu da belirtmekte fayda olduğunu düŐünüyorum.

TMO, her türlü spekülasyon giriŐimini engelleyecek gte köklü geçmiŐi olan bilgi, birikim ve tecrübeye haiz bir Kurumdur. Bu bakımdan ülkemizde istikrarlı bir hububat piyasasının oluŐması için gereken her türlü tedbiri zamanında alacaktır.

nceki yıllarda olduğu gibi üreticimizin yanında olacağız tketicimizi kollayacağız.